

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 8. Pelagius in Synodo Diospolitana subdolè absolutionem suffuratus
in Hiernoymum scriptis, atque injuriis debacchatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

scripsisse, recitatis ad verbum pluribus ejusdem Epistolæ versibus; sit mentio ibidem enceniorum, quæ quot annis Hierosolymæ celebrabantur, nihil in eadem apologiâ tractatæ de Synodo Diospolitana exequente postea anno coactâ, quæ cuncta, aliave, si attentius considerata fuissent, Orosii apologia haud in dubium venisset, etiam si de hoc Pelagii examine Sanctus Augustinus siluisset.

Janenius hallucinatus est, existimans hunc confesum, de quo Orosius scribit, esse Synodum Diospoli habitam, cujus gesta cum ex Sancto Augustino habeamus, atque Orosium ibi minimè adfuisse Sanctus Doctor testetur, fieri nequit, inquit Auctor ille, vera esse, quæ de se Orosius in memoratâ Apologiâ narrat. Verùm Orosius scribit, se in confesum coram Joanne fuisse Hierosolymæ, non Diospoli: *Latebam ergo, ait, in Bethlehem traditus à Patre Augustino, ut timorem Domini discerem sedens ad pedes Hieronymi, inde Jerusalem vobis accersentibus vocatus adveni, dein in conventu vestro una vobiscum Joanne Episcopo præcipiente confedi.* Hujus verò priini examinis, quod Pelagius hoc anno coram Joanne Hierosolymitano subijt, præter Orosium testis est Augustinus Libro de Gestis Pelagii cap. 14. 15. 16. 17. & 30. Quæ legens Janenius putavit, intelligendâ esse de Synodo coactâ Diospoli, quæ ab hinc quinque mensibus, nempe ad finem anni habita est. Audiatur Augustinus cap. 14. *Etiâ hoc usus est testimonio Sanctus Joannes Hierosolymitanus Antistes Ecclesiæ, sicut interrogatus, quæ apud illum ante judicium Diospolitano gesta fuerant, Coepiscopi nostris, qui simul in illo judicio præsidebant, ipse narravit. Item: At enim, tunc quibusdam susurrantibus, & dicentibus, quod sine Dei gratiâ diceret Pelagius, posse hominem perfici, id est, quod superius dixerat, esse posse hominem sine peccato, culpam, inquit, super hoc etiam intuli, quia & Apostolus multum laborans sed non secundum suam virtutem, sed secundum Dei gratiam dixit &c. & cap. 15. Hæc narravit Episcopus Joannes audiente Pelagio, qui postet honorifice dicere, fallitur sanctitas tua, non bene meministi &c.* Vides à Joanne gesta nonnulla fuisse antè judicium Palestinum? Quod autem hæc paulò antè Synodum peracta sint, audi eundem cap. 17. *Sed si forte, loquitur de Pelagio, illud jam dudum à Sancto Joanne narratum cogitare, vel meminisse non potuit, recentissimam suam responsionem reciperet, & quæ paulò antè de Cælestio sibi objecta anathematizaverit, adverteret.* Joannem verò amarulento fuisse in Orosium animo, patet ex iis, quæ de ipsomet absente idem retulit postea Diospoli in Synodo. Eundem etiam ab interprete deceptum tradit idem Augustinus cap. 16. hæc scribens: *Nam quidquid dixit Joannes Episcopus de absentibus Fratribus nostris, sive Coepiscopis Erote, & Lazaro, sive de Presbytero Orosio, sive de aliis, quorum ibi non sunt nomina expressa nempe Avito, Passerio, ac Domino ex duce, credo quòd intelligat ad eorum præjudicium non valere; Si enim præsentibus essent, possent eum fortasse, absit ut dicam, convincere de mendacio, sed fortè commemorare, quòd fortè fuisset oblitus, aut in quo eum sefellit latinus interpret.* Quibus apertè confirmantur, quæ de Joanne in apologiâ Orosius narrat. Cæterùm huic apologiæ nonnulla asuta leguntur desumpta ex libro Augustiniano de Naturâ, & Gratiâ, adeoque imperitè, ut hæc inibi scribantur: *In libris, quos ad Marcellinum scripsi, sicut potui, explicare curavi.* Cùm Marcellinus occisus fuerit, antequam Orosius in Africam appelleret, & Augustinus librum de Naturâ, & Gratiâ elucubraverit

profecto paulò ante in Palestinam Orosio, uti ex Epist. 102. ad Evodium patet. Quare si Orosiana apologiâ infarta eximantur, integrum suo auctori opus adscribetur. Legatur Vossius lib. 1. Hist. Pelag. cap. 6. ubi capita designat, quæ librorum vitio in memoratam apologiam irreperunt. Hic liber vulgò inscribitur apologia de libertate arbitrii, cum tamen ibidem Orosius se potiùs, ac divinam gratiam defendat contrâ Pelagium, qui pro libertate arbitrii supra gratiam erigendâ decertabat. Et quidè alium titulum ab Orosio in apologetico inscriptum facillè suspicor, sed de hoc alii judicent.

CAPUT VIII.

*Pelagius in Synodo Diospolitana subdole absolutio-
nem suffuratus in Hieronymum scrip-
tus, atque injuriis debacchatur.*

Interea Eros, ac Lazarus Episcopi Gallicani fuis ab Ecclesiis pulsi, cum Apostolica Sedes utriusque depositionem ratam haberet, in Orientem transfretarant, ut illius regionis Antistitem suffragia corrogarent; ubi verò in Palestinam venientes Pelagii conatus intellexere, de Orthodoxâ pietate, ac religione solliciti libellum contrâ eundem hæreticum, ejusque socium Cælestium Eulogio Cæsareensi Palestinorum Prælati dederunt, à quo Synodus etiam indicta fuit Liddæ, quæ id temporis Diospolis dicebatur. Quatuordecim illuc Episcopi convenere, quorum nomina exhibet Augustinus lib. 1. contrâ Jul. cap. 5. nempe Eulogius Synodi Præses, Joannes Hierosolymitanus, Ammonianus, Porphyrius, Eustonius, Porphyrius, Ficus, Zosimus, Zoboenus, Nimphidius, Cromatius, Jovinus, Eleutherius, & Clematius. Accitus est ad Synodum Pelagius, Eros verò, ac Lazarus propter unius ægritudinem non interfuere, absuit etiam Orosius, qui iter in Africam parabat. Errores unus & triginta Pelagio à Patribus ex accusatorum libello objecti sunt, quos fusius recitat Augustinus in libro de gestis Pelagii. Cùm verò nullus ex adverso accusator instaret, facillè negocio Hæreticus Synodo imposuit, nam cum ejusdem liber latino sermone contextus per interpretem Græcis judicibus exponeretur, & ipse Pelagius Græcè interloqueretur, ejusdem hæses quibusdam ab ipso verborum circumlocutionibus vestita non adeò deformes Patribus visæ sunt, ut Pelagius publico anathemati subjiciendus judicaretur. Subdolas illius artes paucis perstringit Innocentius Papa in Epistolâ ad Africanos, quæ 96. est apud Augustinum. *Objecta, inquit, partim ille vitando suppressit, partim multa in se verba retorquendo tota obscuritate confudit, aliqua magis falsis argumentis, quàm verâ ratione, ut ad tempus poterat videri, purgavit negando, alia falsâ interpretatione vertendo.* Tantò enim, ut ait Augustinus, judices sefellit occultius, quantò exposuit illa versutius; Damnâvit enim Pelagius dicentes, Adam sibi soli, & non generi humano suo peccato nocuisse, at versipellis vulpecula cæteris Adam obfuisse non transfusione, sed exemplo delicti sentiebat. Item illos rejecit, qui dicerent, infantes in eo statu esse, in quo fuerat Adam antè peccatum, quòd ille præcepti capax fuerit, isti non sint, non verò, quòd dicerent, infantes esse innocentes, sicut fuit Adam ante peccatum. Hæc posuimus ex Augustino lib. 1. contrâ Jul. ca. 5. ut unam, vel alteram Pelagianæ versutis lineam monstrarem.

Ille quidem hac nobili fidei Catholica professione iudices sibi faventes reddidit: *Iterum dico, quia hec, & secundum ipsorum testimonium, non sunt mea, pro quibus, ut dixi, satisfactionem non debeo. Quæ verò mea esse confessus sum, hæc recta esse affirmo; Quæ autem dixi, non esse mea, secundum iudicium Sanctæ Ecclesiæ reprobo, anathema dicens omni contravenienti, & contradicenti Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ doctrinis; Ego enim in unius substantiæ Trinitatem credo, & omnia secundum doctrinam Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ, si quis verò alia ab hac sapit, anathema sit.* Quæ sanè recti dogmatis potestatione, ut Synodo videbatur, apertissimam hanc absolutionem dolosè ab eadem impetravit: *Nunc quoniam satisfactum est nobis prosecutionibus presentis Pelagii Monachi, qui quidem piis doctrinis consentit, contraria verò Ecclesiæ fidei reprobat, & anathematizat, communionis Ecclesiasticæ eum esse, & Catholicæ consistemur.* Apud Aug. Lib. de Gestis Pel. cap. 19. & 20. Satis nervosè in hæc Pelagii præstigias, quibus illustris Palæstinis Episcopis, invehitur Augustinus Lib. de Pecc. orig. cap. 16. *Quando tibi, inquit, illa damnanda obijciebantur, non ea Catholici Episcopi sic intelligebant, ideo cum illa damnares, Catholicum te esse credebant. Propter ergo, quod te illi sperere existimabant, absolvendum fuit, quod verò tu sapiebas, damnandum fuit. Non ergo tu absolutus es, qui damnanda tenuisti, sed illud absolutum est, quod tenere debuisti. Ut autem tu absolutus purareris, creditus es sentire laudanda, cum te iudices non intelligerent, occultare damnanda. Et sanè aded ambiguis verbis, subdolis sententiis, & aptis in speciem verborum restrictionibus usus est Pelagius, ut Augustinus illius Synodi gesta recensens, dixerit: *Quod & nobis nempe decipi, forsitan contigisset, si cum eis in illo iudicio sedissemus.* Illud autem in hac Synodo, quod summæ Augustino gloriæ vertitur, notandum venit, unius Sancti Patris Epistolam ad Hilarium iterum Pelagio objectam fuisse, quod ipse Sanctus Doctor his verbis testatum reliquit Lib. de Pecc. orig. cap. 10. *Synodus dixit: Quoniam Sanctus Augustinus Episcopus adversus discipulos ejus in Sicilia respondit Hilario ad subiecta capita scribens librum; in quo continentur: Posse hominem sine peccato esse, si velit &c.* Ita Augustinus, licet longè in Africâ tam procul à Palæstinâ constitutus, Pelagium scriptis persequeretur, Sanctorum Patrum Conciliis arma in hæreticos prodebat, & absens gravissimarum difficultatum Judex sententiam dabat, cum ad ejus doctrinæ amissim Pelagianorum sententia exigetur; Non Epistolam ad Ctesiphontem, non Hieronymianos Dialogos Patres hæretico objecerunt, sed unam Augustini Epistolam, ut evidens sit, in Pelagianâ causâ plus uni Augustino, quam cæteris Patribus tribuendum, de quâ re alibi ex professo sermo redibit. At Pelagius, quod objectæ Augustini ad Hilarium Epistolæ vim declinaret, literas ab Augustino ad se datas, quarum exemplum supra datum est, protulit, ut ex earundem commercio, & se pluris Augustinum facere, seque vicissim plurimi fieri ab Augustino persuaderet, acervum etiam aliarum Epistolarum, quas à pluribus Episcopis acceperat, in fidei suæ testimonium legendas exhibuit. *Quid enim ei profuit, inquit Augustinus, tantæ ejus laudes in Epistolis Episcoporum, quas pro se commemorandas, vel etiam legendas, vel etiam allegandas putavit?* Lib. de Gestis Pel. cap. 25. Cæterum tantum abest, ut in hac Synodo absolutus fuerit Pelagius, ut potius suo semet ore damnarit, quod frequenter Pelagianis exprobat Augustinus, imò inter reliquos Patres, quorum testi-*

monis Pelagianorum dogma confutat, quatuordecim illos Diospoli congregatos recitet, eoque nominat lib. 1. contra Jul. cap. 5. & 7. *Ac per hoc, inquit cap. 5. Orientales vos iudices damnent, à quibus Pelagius damnari timens, eos, qui sciunt ista, damnarit, eum eis, quos damnarit, profecto damnandus, quia id, quod negavit ore, corde servavit.*

Hieronymus in Epistolâ 24. inter Augustinianas scribit, Annianum quendam Diaconum in hoc Concilio Pelagii partes acerrimè propugnasse, quinam verò ille fuerit, inter Scriptores non convenit, nos plura de illo dicemus cap. 17. Hunc quidem exitum habuit Synodus Diospolitana, in quâ Pelagius Patribus fucum fecit; undè Hieronymus in laudatâ Epistolâ miserabilem Synodum eandem appellavit. At Augustinus passim Episcopos illos excusat; audiarur cap. 21. de Gestis Pelagii: *Neque hoc dicens iudicium arguo vel negligentiam, vel conniventiam, vel, quod ab eis longè abhorreret certissimum est, impiorum dogmatum conscientiam, sed eorum iudicio pro merito approbato, atque laudato, Pelagius tamen apud eos, quibus amplius, certiusque notus est, non mihi videtur esse purgatus.* Plura etiam de his habet lib. 1. contra Jul. cap. 5. Sanctus Prosper initio Poematis contra Ingratos hæc de laudatâ Synodo canit:

— non sequior inde Orientis
Rectorum cura emicuit: caprumque nefandi
Dogmatis auctorem constrinxit lege benignâ
Commentum damnare suum, nisi Corpore Christi
Abjungi, & sancto mallet grege dissociari.
Lenè quidem hoc, nimiumque malos tolerasse videtur
Iudicium: Sed sancta fides examine in illo
Vicit oborturam dirò de semine prolem.
Prospectum namque est, divino & manere cautum,
Ut licet instantem declinans bestia pœnam,
Perfidia secum sensus tenuisset eosdem,
Ipsa tamen proprium germen damnando necaret,
Ore malam extinguens sobolem, quam protulit ore.
Meminit hujus Synodi Photius Cod. LIV. Erravit
verò Sethus Calvisius, scribens in suâ chronologiâ
ad annum 415. Pelagium in hac Synodo hæresicos
convictum, ac penitentiæ ductum eandem ejurasse,
atque ad Catholicorum partes accessisset; etenim Hæresiarcha id, quod negavit ore, corde servavit; nam quod
verbis ejus anathematizatur, in literis ejus inventur.
Verba sunt Augustini in laudato libro contra Julian.
Hanc Synodum exeunte hoc anno celebratam fuisse
ex Luciani Presbyteri Epistolâ de Inventione Cor-
poris Sancti Stephani apertè constat. Scribit enim feri-
â sextâ, Tertio Nonas Decembris consulatu Hono-
rii X. Theodosii VI. Augg. sibi per somnium Proto-
martyris reliquias revelatas, iterumque feriâ sextâ
sequenti id sibi contigisse. Quod cum in tertiâ septi-
manâ eadem die, & horâ accidisset, Hierosolymam se
contulit rem Joanni Episcopo manifestaturus, à quo
sepulchri locum quærere jussus fuit, quod cum inve-
nisset, statim, inquit, renunciavi Episcopo, cum esset
in Liddâ, quæ est Diospolis, Synodum agens, qui as-
sumpsit secum duos alios Episcopos. Eleutherium de Se-
baste, & Eleutherium de Jericho, à quibus VII. Kal.
Januarias Sacræ Stephani exuviæ summâ cum pompâ
aliò translatae sunt. Ex his colligitur, Synodum
memoratam celebratam fuisse intrâ decimam octavam
diem, & vigesimam quintam Decembris. Quod ve-
rò duo Eleutherii à Luciano memorantur, & unus
tantum Eleutherius nominetur inter Synodi Patres
ab Augustino, & alter ab eodem Eutonium dicatur,
alterutri codici errorem irrepsisse certum est.
Orosius

Orosius id temporis reditum in Africam ad Augustinum adornabat, quâ occasione Avitus, qui Hierosolymæ contra Pelagium Orosio favorem præstiterat, per hunc ipsum ejusdem Sancti Martyris reliquiarum fragmenta ad Episcopum Bracarensem misit, ut ex ejusdem Aviti Epistolâ patet, quam Baronius suis Annalibus inseruit. Mirum autem dictu, quanto mærore percussi sint Eros, & Lazarus, qui inanem operam se posuisse cognoscerent, Pelagio per dolum absoluto. Sed animum minimè despondentes literas per eundem Orosium ad Africanos Episcopos misere, quos Palæstinæ Synodi gesta perdocebant.

Anno
416.

Interea Anno 416. Pelagius datis ad amicos literis approbatam suam ipsius sententiam ab Episcopis Diopsoli gloriabatur: *Quatuordecim, inquit, Episcoporum sententiâ definitio nostra comprobata est, quâ diximus, posse hominem sine peccato esse, & Dei mandata facile custodire, si velit. Quæ sententiâ contradictionis os confusione perfudit, & omnium in malum conspirantem societatem ab invicem separavit.* Apud August. cap. 30. de Gestis Pel. Illud autem in primis curavit, ne gesta ejusdem Synodi tam properè publicarentur, neve Romam ad Innocentium transmitterentur. Quare Augustinus novas hæc Hæresarchæ versutias increpans: *Et tamen, inquit, Epistola carnalis ventositatis, & elationis volat, & gestorum tarditate procuratâ celeritate procedens in manus hominum prævolat.* Lib. de Gest. Pel. cap. 30. Cum verò ab uno sibi Augustino timeret, cujus vim in quatuor contra se editis libris nimium expertus erat, brevissimum quidem suæ defensionis Synodo approbatæ exemplum per civem Hipponensem ad eundem Antillitem transmisit.

At Hæresarcha illâ victoriâ tumidus universum in Hieronymum amarulenti animi virus evomit stylo, gladioque eundem persecutus. Quidam perditorum cuneus Hæretico impensius favens religiofos viros, ac scæminas, quarum curam Hieronymus gerebat, aggressus Diaconum interemit, facibusque admotis Monasteria incendit. Hieronymus, ut ait Augustinus in fine libri de Gestis Pelagii, vix in turrim munitiorem arrepta fugâ vitæ consuluit. Ob hæc acriter negligentia, vel conniventia Joannes Hierosolymitanus ab Innocentio Pontifice reprehensus est; quæ cum laudatus Augustinus retulisset, expectandum, inquit, quid illic fratres nostri Episcopi de his tantis malis agendum existiment, quibus eos dissimulari posse quis credat? Sed & scriptis in Hieronymum idem infremuit; nam libros dialogorum à Sancto Doctore scriptos editis quatuor de libero arbitrio libellis confutare conatus fuit. Hos verò libros contra Hieronymi volumina à Pelagio editos fuisse ex Juliani verbis colligo, qui lib. 4. Oper. Imp. cap. 87. apud Augustinum hæc habet: *Verum illi operi à Catholico viro, Pelagio, qui pulsatus fuerat, obvium est.* At nullum aliud opus à Pelagio postea scriptum fuisse, testis est Sanctus Augustinus in Libro de Gratiâ Christi à cap. 35. & seq. De his quoque libris scribit Innocentio idem Pelagius: *Legant etiam recens meum opusculum, quod pro libero nuper arbitrio edere compulsi sumus, & agnoscent, quam inique nos negatione gratiæ infamare gestiverim.* Apud Augustinum ibid. cap. 41. Hos verò libros editos post Synodum Diopsolitanam, nempe hoc anno 416. testatur Sanctus Augustinus hæc scribens lib. de Pecc. orig. cap. 14. *In eisdem quippè libris & contra peccati ex Adam in parvulos transtulit loquitur, & de gestis Palæstinæ Synodi gloriatur, ubi eos, qui sic tenent, veraciter damnasse putatus est, & absolutionem suam fallendo furatus est.*

Sed novus ex Asiâ Pelagianus nos in Ciliciam vocat; interim Orosio Sancti Stephani reliquias ex Asiâ in Africam deferente, de quo paulò post iterum sermo redibit.

CAPUT IX.

Theodorus Episcopus Mopsuestiæ pro Pelagio contra Hieronymi Dialogos scribit. Eiusdem librorum fragmenta contra Augustinum pro originali peccato eliminando ex Codice MS. Vaticano referuntur.

NOVUM Pelagianum exhibeo, & cum quidem, cui ob sacræ, ac profanæ eruditionis copiam cæteri Pelagiani superbiorum ingeniorum fâces submittant, immò nec eadem cum illo die nominentur. Florebat tunc in Oriente Theodorus Episcopus, quem universi illius ætatis Patres ob eximiam doctrinæ famam veluti oraculum suspiciebant, qui cum vivens acerrimè Pelagianos defenderit, ac mortuus graves postea turbas Ecclesiæ dederit, ut altero volumine dicturi sumus, paucis hic nobis describendus venit, cum præsertim Baronius, Jansenius, Vossius, Usserius, & alii, qui Pelagianarum rerum Historiam diligentissimè concinnarunt, insignem hunc Pelagianum non cognoverint, quodve magis mirum videtur, nec ipse Photius rei totius scriptor id observaverit. Patria illi fuit Antiochia; etenim in Synodo Mopsuestenâ anno 550. jussu Justiniani Imperatoris celebratâ, ut refertur Collat. 5. Synodi V. cum seniores quique interrogarentur, num Theodori Episcopi nomen sacris diptychis insertum quandoque legissent, respondit Anatholius principalis: *Theodorum veterem Antiochenum nostræ civitatis Episcopum nescio in sacris diptychis recitari.* Unâ cum Joanne Chrysofomo Libanii celeberrimi apud Antiochenos sophistæ, atque Andragathii Philosophi auditor fuit. Dein sorense causas aggressus verba clientibus vendidit, ac tribunalibus intervivit. Cum verò Chrysofomus foro relicto Monachum induisset, hoc ipsum Theodoro supra cæteros amicissimo persuasit. *Erat Theodorus, inquit Sozomenus lib. 8. cap. 2. & sacrarum librorum, & aliarum disciplinarum, Rhetorum, ac Philosophorum sufficienter gnarus, & initio quidem, ubi incidisset in divinas leges, & cum sacris viris conversaretur, illud vitæ genus approbavit, & urbicam conversationem damnavit.* Verum paulò post monasticæ disciplinæ pertæsus urbem, ac forum repetiit, & solitariæ vitæ osor nuptias apparavit. At Johannes Chrysofomus his probè cognitiss Epistolam ad Theodorum misit, & phrasi, & sensibus diviniorem, quàm mens humana capere queat, quâ ille lectâ respuit, ac rursus relictis facultatibus, & abdicatis nuptiis, consiliis Joannis acquiescendo servatus est, & ad philosophicam vitam reversus: Verba sunt laudati Sozomeni. His similia recitat etiam Socrates lib. 6. c. 3. Qui narrant, Theodorum ad meliorem frugem reversum Carterio, ac Diodoro Magistris sacrarum literarum scientiam brevi ita affectum, ut universos in sui admirationem traxerit.

Diodorus interim ad Tarsensem Ecclesiam in Ciliciâ evectus fuit, qui anno 381. Synodum Constantinopolitanam subscripsit, itemque Antiochenam sub Meletio, ut patet ex literis Damasi ab Holstenio collectis, & ab Eminentissimo Francisco Barberino sacræ eruditionis studiosissimo Principe publicatis. Mortuo Olympio Episcopo Mopsuestiæ, qui unâ cum Diodoro Concilio laudato apud regiam Urbem